

identitet, og uden forskelsbehandling garantere alle respekt for deres integritet samt andre rettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder i forbindelse med anvendelsen af biologi og lægevidenskab. Konventionen benytter ifølge den uddybende rapport udtrykket »menneske« for at angive nødvendigheden af at beskytte værdigheden og identiteten hos alle mennesker.

Art. 1, stk. 2, bestemmes, at hver part i sin egen lovgivning skal tage de nødvendige forholdsregler til at gennemføre konventionens bestemmelser. Det forudsættes, at begrebet »law« - i lighed med samme begreb i f.eks. art. 26 og art. 36, stk. 1 - forstås i bred forstand, således at der ikke alene sigtes til formel lov, men også til administrative regler og praksis. Bestemmelsen indeholder således en forpligtelse for de enkelte lande til at indrette den nationale lovgivning og/eller administrative regler og praksis efter konventionens bestemmelser.

Art. 2 indeholder grundprincippet om, at menneskets interesser og velfærd skal have forrang frem for interesser, der alene vedrører samfundet eller videnskaben. I tilfælde af indbyrdes konflikt mellem flere interesser skal hensynet til mennesket altså have førstehedsrang. Hele konventionen, hvis formål er at beskytte menneskets rettigheder og værdighed, er bygget op omkring princippet om menneskets forrang, og alle dens artikler skal fortolkes i lyset heraf. Et af de vigtigste anvendelsesområder for dette princip er forskningsområdet, jf. konventionens kapitel 5.

Art. 3 pålægger staterne en generel forpligtelse til at skabe lige adgang til sundhedsmæssige ydelser. Målet er at sikre lige adgang til sundhedsmæssige ydelser i henhold til den enkelte patients medicinske behov. Ved sundhedsmæssige ydelser (health care) forstås ifølge den uddybende rapport servicesystemer, der tilbyder diagnostiske, forebyggende og terapeutiske indgreb samt genoptræning, og som er beregnet på at opretholde eller forbedre en persons sundhedsmæssige tilstand eller afhjælpe personens lidelse. Denne pleje skal være af passende standard i lyset af de videnskabelige fremskridt og under forudsætning af en løbende kvalitetsbedømmelse.

Der skal være lige adgang til sundhedsmæssige ydelser. I denne sammenhæng betyder lige (equitable) først og fremmest, at der ikke forekommer uberegtiget forskelsbehandling. Selv om der ikke er absolut lighed, betyder lige adgang, at der effektivt opnås en tilfredsstillende grad af omsorg. Konventionens parter er forpligtede til at tage passende skridt til at opnå dette mål i så stor udstrækning, som de til rådighed stående ressourcer tillader. Formålet med denne bestemmelse er ikke at skabe en individuel ret til, hvortil hver enkelt person kan henholde sig i

retssager mod staten, men snarere at tilskynde sidstnævnte til at tage passende forholdsregler som en del af dens sociale politik med henblik på at sikre lige adgang til sundhedsmæssige ydelser.

Art. 4 fastslår, at enhver sundhedsmæssig intervention, herunder forskning, skal foretages i overensstemmelse med gældende faglige forpligtelser og standarder. Udtrykket »intervention« skal forstås i bred betydning. Det dækker alle medicinske handlinger, herunder især interventioner, der udføres med henblik på præventiv pleje, diagnose, behandling eller genoptræning eller i videnskabelig sammenhæng.

Kapitel 2

Samtykke

Kapitel 2 indeholder en række detaljerede bestemmelser om information og samtykke i patientbehandlingen.

Hovedreglen fremgår af *art. 5, stk. 1*, der bestemmer, at ingen intervention på sundhedsområdet må foretages uden den berørte persons frie og informerede samtykke. Hermed fastslås, at mennesker frit skal kunne give eller nægte at give deres samtykke til enhver intervention, som involverer deres person. Patientens samtykke betragtes som frivilligt og informeret, hvis det gives på baggrund af objektive oplysninger fra ansvarlige fagfolk inden for sundhedssektoren med hensyn til arten og de mulige konsekvenser af den planlagte intervention eller alternativer hertil, og uden nogen form for pres fra nogen.

I art. 5, stk. 2, omtales de vigtigste aspekter ved de oplysninger, der bør meddeles forud for interventionen, men det er ikke nogen udtømmende liste. Informeret samtykke kan efter omstændighederne forudsætte yderligere elementer. For at den involverede persons samtykke skal være gyldigt, skal personen være informeret om de relevante faktorer vedrørende den påtænkte intervention. Disse oplysninger skal omfatte formålet, arten og konsekvenserne ved interventionen og de involverede risici. Oplysninger om involverede risici ved interventionen eller ved alternative forløb skal ikke blot omfatte de risici, der følger af den påtænkte form for intervention, men også eventuelle risici, der er forbundet med den individuelle karakteristika af hver enkelt patient, f.eks. alder eller tilstedeværelsen af andre patologiske forekomster. Anmodninger fra patienter om yderligere oplysninger skal besvares fyldestgørende.

Desuden skal oplysningerne være tilstrækkeligt klare og passende formuleret for den person, der skal gennemgå interventionen. Samtykket kan være udtrykkeligt eller underforstået.

Den frie ret til at give sit samtykke indebærer, at